

Rest. tsto
A.S.

Muistio tarkastuksesta Östensön koulukodin vanhassa päärakennuksessa

Pietarsaari, Pännäinen 15.12.1980

Hannu Puurunen

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIAN
OSASTON ARKISTO

Tutustuin Östensön koulukodin vanhaan päärakennukseen eli ns. laamannintaloon yhdessä rakennusmestari Risto Laineen kanssa. Paikalla olivat myös vt. aluepäällikkö Olavi Laitala (Vaasan piirirak.tsto), rkm. Annikki Valkia (rakennushallitus) sekä koulukodin johtaja Bjarne Wikström.

Keskustelimme mm. seuraavista peruskorjaussuunnitelman yksityiskohdista (joista tässä esitän myös oman käsitykseni):

- todettiin, että rakennuksessa on tehty lähes kaikki tarpeelliset purkutytöt ja että korjaustöistä on suoritettu vesikaton uusiminen sekä seinien hirsipaikkausta ja alapohjan lahonneiden rakenteiden uusimista osittain. Pääsisäänkäynnin kuisti on myös seiniltään valmis.

- rakennuksen luoteisnurkassa olevan hirsiseinän pullistuman korjauksessa olisi käsittääkseni parempi käyttää puurakenteita (ulko-
puolinen "förjari") kuin ehdotettuja teräsvahvistuksia. Välipohjan vasat voitaneen sitoa tarvittaessa esim. rakennuksen läpi ulottuvalla vaijerilla.

- rakennuksen alapohjat ovat rakenteeltaan erikoista tyyppiä. Harvassa olevien pääkannattajien varaan on ladottu tiivis kerros sivuiltaan veistettyjä parruja. Niiden päällä on täytekerroksena hiekkaa, lastuja ja sammalta. Lattialaudat on naulattu täytekerroksen päällä vapaasti lepääviin naulauspuihin. Lattiarakenne on rakennushistoriallisesti harvinainen, ja kun alapohjat kahta jo purettua huonetta lukuunottamatta ovat hyväkuntoisia, ei niitä käsitteäkseni ole syytä muualta purkaa. Lisäeristys voitaneen tehdä täyttämällä lattialautojen alla oleva noin 5 cm:n tyhjä tila ulkoseinien vierellä esim. mineraalivillalla ja lisäeristämällä alapohjat alapäin (rakennuksen alla on korkea ryömintätila).

- todettiin, että yläpohjan täytteet on poistettu kauttaaltaan. Käsitteäkseni mukaan vanhojen täytteiden poisto on yleensä tarpeetonta ja toimenpide saattaa lisäksi aiheuttaa hankaluuksia vanhan yläpohjan saamisessa kyllin ilmatiiviiksi. Tämän vuoksi uusi eristystyö on tehtävä erityisen huolellisesti. Yleensä olisi tarkoituksenmukaisinta sekä rakenteen toiminnan kannalta että taloudellisessa mielessä lisätä uusi eriste suoraan vanhojen täytteiden päälle.

- hirsiseinien päällystäminen insuliittilevyillä on syytä tehdä suoraan hirren pintaan, jotta säilytetään vanhojen pintojen muoto pääpiirteissään ja estetään levyjen rikkoutuminen. Saumojen liikkuminen voitaneen estää esim. viistotuilla liimasaumoilla.

käsin - II kerroksen länsipää kahdessa huoneessa on paljastunut seinissä tehtyä maalauskoristelua, joka on nähtävästi peräisin 1800-luvun alkupuolelta. Sisäseinillä vanha pinta on verrattain ehyt ja käsitteäkseni niiltä osin olisi mahdollista konservoida vanhat pinnat. Ulkoseinille voitaisiin sama koristelu tehdä insuliittilevyjen päälle liimatuille makulatuuripaperiarkeille. Mikäli sisäseiniä ei haluta konservoida, tulisi vanhat pinnat jättää koskemattomina uusien kerrosten alle, jotka tulee liimata vesiliukoisella liisterillä (tapettiliisteri).

- ikkunat: karmit ovat yleensä alkuperäisiä, samoin sisäpuoliset vuorilaudat. Ikkunoiden puitteet ovat ilmeisesti uudempia, mutta osittain niissäkin on hyvin vanhaa lasia. Etenkin sisäpuitteissa on hataruutta, joka johtuu eri syistä (puitteen vääntymisestä, puitteel-
lisesta heloituksesta, kyntteiden puuttumisesta tai puitteen sopi-
mattomasta koosta). Toisen kerroksen asuinhuoneiden osalta on käsit-
täkseni asumismukavuuden kannalta perusteltua joko täydentää ikku-
naa sisäpuitteeseen liittyvällä kolmannella puitteella tai uusia
sisäpuitteet. Ikkunoiden tiiviyyttä voidaan lisätä listoituksella,
lisäheloituksella ja tiivisteillä. Vanhat ikkunat ovat käsitykseni
mukaan täysin korjauskelpoisia muutoin.
- pääsisäänkäynnin ulko-ovet: ehdotettua 1800-luvun ovityyppiä en
pidä perusteltuna tässä tapauksessa, koska kuisti on tyyliältään huo-
mattavasti nuorempi. Pitäisin parhaana täyspuisia, yksinkertaisia
peiliovia.
- ilmanvaihto: ennen päätöstä lämmön talteenottojärjestelmän raken-
tamisesta tulisi mielestäni selvittää poisto- ja takaisin puhallus-
kanavien sijainti vanhoissa rakenteissa. Vaakakanavia ei käsittääk-
seni voida johtaa välipohjassa ja huonetiloissa niitä ei saisi olla
näkyvissä.

Helsingissä 16.12.1980

Hannu Puurunen
arkkitehti